

Mellem udfordring og tryk

For en ung, færøsk studerende i Danmark tegner fremtiden sig som et valg mellem blandt andet udfordring og udlængsel på den ene side og tryk og netværk på den anden

Af Brian Gronemann, journalist
Fotos: Símun Jóannesarson

Hun er fuldt ud integreret i Danmark, og mange af hendes bekendte opfatter hende som dansker. Samtidig føler hun sig et hundrede procent som færinger. På kollegiet og på universitetsstudiet træffer hun mange færing-er, der holder sammen. Hun er med i fællesskabet, en gang imellem, og hun forsøger at være sig selv i en vennekreds af danskere, færing-er, svenske og andengenerations-indvandrere. Hun er troende som mange færing-er. Hun er tolerant over for indvandrere, flygtninge og homoseksuelle som den humanistiske del af den danske og den færøske befolkning. Hun er jurastuderende og sætter ytringsfriheden højt, også over hensynet til religioner. Hun ved ikke, om fremtiden for hende ligger i udlandet, i Danmark eller på Færøerne. Det er bl.a. et valg mellem udfordring og tryk.

Monica Hjelm, 25, er én af mange unge, færøske studerende i Danmark.

Ifølge Monica Hjelm er studietiden i Danmark som at komme i en smeltedigel, hvor kulturer mødes og valgmulighederne er mange.

Integreret, men færøsk

Monica Hjelm kom til Danmark som 16-årig og gik på gymnasiet i Dronninglund, lige uden for Ålborg. Der var kun en anden

færing på gymnasiet; en dreng i klassen over Monica:

– Så jeg blev hurtigt meget dansk, siger Monica Hjelm.
– Det har ikke været noget problem at blive integreret i Danmark. Jeg synes, at danskere og færing-er ligner hinanden meget, selvom mange færing-er synes, at vi er meget forskellige. Det kan jeg ikke se, siger Monica Hjelm, der beskriver sig selv som et menneske, der har lært ved at omstille sig.

Selvom Monica Hjelm meget hurtigt faldt til i Danmark og følte sig dansk, så er der ingen slinger i valsen, når man spørger til hendes identitet i dag:

– Jeg er hundrede procent færøsk!, slår Monica Hjelm fast med syvtommersøm.

– Det er noget, jeg føler. Det har især noget at gøre med sproget. Det er mest naturligt for mig at tale færøsk, ikke dansk, siger Monica Hjelm på et tydeligt og fejlfrit dansk med en accent, der afslører, hvor hun kommer fra.

Monica Hjelm's færøske baggrund viser sig bl.a. i køkkenet. Hun laver ofte fisk, især torsk, og gerne i fad. Hun har altid torsk med Færøerne, når hun har været der, men hun får ikke tilsendt færøsk mad, sådan som mange andre på Øresundskollegiet gør det:

– Jeg elsker færøsk mad, men det hører til derhjemme, ikke her i Danmark. Og så lugter især rastekødet for meget på kollegiet. Man bør tage mere hensyn til de danskere, der bor her!, siger Monica Hjelm grinende.

Udlængsel contra tryk

At Monica Hjelm trods ti år i Danmark fortsat er meget færøsk mærkes bl.a., når man spørger, hvad hun skal lave i fremtiden, og hvor hun skal bo. På den ene side vil hun gerne ud i verden og hjælpe flygtninge, på den anden side frister en tilværelse på Færøerne med tryk og et godt netværk.

– Jeg tager én måned ad gangen. En dag er for lidt, men mere end en måned kan jeg ikke se frem i tiden.

Efter gymnasietiden rejste Monica Hjelm et år til Egypten med en dansk diplomatfamilie. I Cairo passede hun familiens datter og havde bl.a. til opgave at holde pigens dansk ved lige.

Monica Hjelm gik til undervisning i arabisk og arbejdede for en organisation af frivillige, der udarbejdede asylansøgninger til UNHCR, FN's Flygtningehøjkommissariat.

Monica Hjelm interviewede flygtninge fra Sudan og skrev deres historie ned til brug for behandlingen af deres ansøgning om asyl.

– Det var meget spændende og også meget hårdt. Jeg mødte

mange tragiske skæbner, siger Monica Hjelm.

Lysten til at arbejde med flygtninge går dog længere tilbage:

– Jeg arbejdede med flygtninge allerede mens jeg boede i Ålborg. Min søster og jeg stod i spidsen for en børneklub hver lørdag for flygtningebørn. Vi svømmede, bagte, så film og så videre. Jeg var 17-18 år på det tidspunkt, og det var frivilligt arbejde for Dansk Flygtningehjælp.

Monica Hjelm har læst jura på universitetet i København siden 2001, bl.a. afbrudt af endnu et halvt år i Cairo og en orlov på grund af sygdom. Hun regner med at blive bachelor til sommer og at læse videre til kandidateksamen.

– Jeg begyndte at læse jura, fordi jeg gerne ville arbejde med flygtninge. Jeg forestillede mig, at jeg en gang skulle arbejde med flygtninge, måske i udlandet eller måske i et dansk ministerium som for eksempel Integrationsministeriet, eller i en dansk organisation, siger Monica Hjelm.

I mellemtiden er Monica blevet kæreste med Jan Rasmussen, som er fra Runavík og læser medicin i København. Nu går Monicas planer mere i retning af et job i den færøske forvaltning, blandt andet fordi forvaltningsret er et af hendes yndlingsfag.

– Før jeg mødte Jan havde jeg absolut ingen planer om at flytte hjem. Det har jeg nu, måske..., siger Monica Hjelm med et smil og uddyber:

– Lysten til at rejse ud og arbejde med flygtninge er dalet lidt efter at jeg er blevet ældre og har fået et fast forhold. Det føles som det nemmeste at flytte hjem, købe hus og få børn. På Færøerne har vi et netværk, det har vi ikke her.

Da hun var yngre var Monica Hjelm kun på Færøerne én gang om året: til jul. Men i de seneste år har Monica og hendes kæreste også tilbragt sommerferien på Færøerne.

– Jeg savner ikke den færøske natur. Jeg opsøger heller ikke naturen omkring København, men bruger i stedet byen. Derfor trives jeg så godt i Cairo, det er virkelig en storby, hvor der sker noget hele tiden, fireogtyve timer i døgnet. Sammenlignet med Cairo er København lille, mens Tórshavn jo hurtigt er overset, griner Monica Hjelm, der dog må indrømme, at hun savner Færøernes friske luft.

– Jeg savner ikke at bo på Færøerne, endnu. Det er i hvert fald ikke noget, jeg tænker over. Jo, jeg savner den friske luft, min mor og min lillesøster, siger Monica Hjelm.

Prøver at undgå færøske enklaver

Hvor færing-er er, kommer

FAKTA

Monica Hjelm

Monica Hjelm, 25, datter af Øssur Hjelm, Vág, og Sanna Vang, Tórshavn. Kom til Danmark som 16-årig; gik i gymnasiet i Dronninglund, uden for Ålborg. Har arbejdet for dansk familie i Egypten i 1½ år. Har læst jura på Københavns Universitet siden 2001 (med afbrydelser). Bliver bachelor til sommer. Monica har en storebror, en storesøster (begge i Danmark) og en lillesøster på Færøerne. Monica bor i dag på Øresundskollegiet i København. Kæreste med Jan Rasmussen fra Runavík, nu medicinstuderende og bosat i København.

færing-er til. Det er nærmest blevet en myte, at færing-er i Danmark holder sammen i små og store enklaver.

Monica Hjelm har oplevet disse gruppedannelser, bl.a. på Øresundskollegiet og på universitetet. Selv forsøger hun at finde en balance, hvor hun nogen gange er sammen med færing-er og andre gange bare er Monica blandt venner og studiekammerater.

Monica Hjelm fortæller, at mange danske studerende er af den opfattelse, at langt de fleste færøske studerende enten læser jura eller medicin, men det mener hun ikke selv er helt korrekt.

Monica Hjelm vurderer, at der er ca. 50 færøske studerende på jurastudiet. En del af dem holder tæt sammen:

– Nogle færing-er holder sammen i små enklaver, men det er ikke alle, som gør det. Jeg har selv forsøgt at undgå det. Jeg har en gang været i en studiegruppe udelukkende med færing-er, men det var fordi, der var så mange færing-er på netop det hold. For det meste er jeg i studiegrupper med danskere, siger Monica Hjelm. Hun mindes især ét hold, hvor flere færing-er holdt sammen:

– Sidste år gik jeg tilfældigvis på et hold, hvor vi var otte færing-er. Flere havde skiftet hold for at kunne være sammen. Vi sad sammen bagerst i lokalet, fortæller Monica Hjelm.

– Færing-er søger sammen i grupper. Det ser man også her på Øresundskollegiet, hvor der bor rigtig mange færing-er, siger Monica Hjelm.

– Jeg tror ikke, at det er et specielt færøsk fænomen. Hvis otte danskere gik på et hold sammen på en skole på Færøerne, ville de nok også holde sammen, tilføjer Monica Hjelm.

Mens Monica Hjelm taler dansk med sine danske venner, så taler hun færøsk med kæresten og naboen og sine færøske venner:

– Faktisk taler jeg meget mere færøsk nu, hvor jeg er flyttet ud på Øresundskollegiet, siger

Monica Hjelm, der har en meget blandet venskabskreds:

– De fleste af mine venner og bekendte er danskere, og mange af dem er studiekammerater.

De fleste af mine kolleger på arbejdet er danskere og svenske. Mine to bedste veninder er nydanskere. Det er to iranere, der er andengenerations-indvandrere. De er pæredanske!, griner Monica Hjelm og tilføjer, at mange også opfatter hende som dansk:

– Mine danske venner opfatter mig ikke som færøsk, siger Monica Hjelm.

Bortset fra Øresundskollegiet opsøger Monica Hjelm ikke just de steder, hvor færing-er kommer:

– Faktisk har jeg kun været én gang på Skarv. Det er nærmest pinligt, at jeg ikke har været der oftere!, siger Monica Hjelm.

Monica Hjelm har en hel del arbejde ved siden af studierne. Hun arbejder i Stig P., en tøjbutik som mange færing-er kender og handler i.

Forskel på samværsformer og forholdet til tid

Selvom Monica Hjelm ser flest ligheder mellem danskere og færing-er, så har hun noteret sig to markante forskelle. Den ene handler om samværsformer, den anden handler om den betydning, som troen og religionen har for samfundet og for den enkelte.

Som regel mødes Monica Hjelm oftest med sine danske venner ude i byen, og med sine færøske venner i hjemmet. Og dét er ifølge Monica en af de store forskelle på dansk og færøsk kultur:

– I Danmark er der flere valgmuligheder. Vi er ofte på diskotek eller café. På Færøerne er man mere hjemme, her i København går man mere ud. Men det er nok ikke kun en forskel mellem danskere og færing-er, det er nok også en forskel mellem land- og bykultur.

– Der er også stor forskel på danskeres og færing-ers forhold til tiden. Danskere planlægger meget mere; man aftaler et tidspunkt, når man skal ses. På